

Meevaren met de winnaar, dat was de vurige wens van Marjolein van Rest, toen ze als bemanningslid aanmonsterde voor de 24-Uurs Race. Ze kwam terecht in de ruige mannenwereld van misschien wel de bekendste lemsteraak van Nederland. De Groote Beer won al tien keer eerder de duurrace op het IJsselmeer. Maar of die eerste prijs er dit jaar weer in zat...

Tekst: Marjolein van Rest, foto's: Hans Kok

IJsselmeer

Meevaren met de winnaar, dat was de vurige wens van Marjolein van Rest, toen ze als bemanningslid aanmonsterde voor de 24-Uurs Race. Ze kwam terecht in de ruige mannenwereld van misschien wel de bekendste lemsteraak van Nederland. De Groote Beer won al tien keer eerder de duurrace op het IJsselmeer. Maar of die eerste prijs er dit jaar weer in zat...

Tekst: Marjolein van Rest, foto's: Hans Kok

IJsselmeer

'J

E ZIT WEL AAN BOORD met acht mannen hoor! Enne, ben je zeevast? 'Rooie' Tim van Rootselaar, de schipper van de Groote Beer vindt dat hij mij toch nog even moest waarschuwen. 'Je mag wel mee als

je graag wilt, maar het is een echte mannenwereld!' Aan boord van de lemsteraak Groote Beer varen alleen mannen. Kerels die al jaren achtereen samen de 24-uurs Race op het IJsselmeer zeilen en vaak ook met goede resultaten. Met woeste baarden, armen waar de spieren als stalen kabels overheen lopen, een kwispedoor in de hoek van de kajuit en een helgele zuidwester op het hoofd vastgegroeid. Dacht ik.

Dat van die baarden klopte, al waren ze netjes getrimd, en dat van die armen ook, bij sommigen. Maar de fluimen pruimtabak waren nergens te bekennen toen ik aan boord stapte, en de zuidwester een Nike-cap bleek. Moderne mannen met baarden varen de kaap'ren met een sigaret in de mond, niet met een pluk tabak in de wangzak.

Vrijdag 16.00

Om de grote tafel in de kajuit zitten brede kerels heftig te discussiëren. Welke rakken gaan we de komende vierentwintig uur zeilen? En gaan we eerst uitgebreid op het zuidelijke deel van het IJsselmeer kruisen of gaan we gelijk door naar het noorden? De stemmen verheffen zich en op de kaart wordt druk getekend en gegumd.

'Vertel me dan hoe je denkt te zeilen?' Rooie Tim tikt driftig met zijn vinger op de kaart van het IJsselmeer, zijn rode baard wipt op en neer terwijl hij zijn buurman Teus tegen spreekt. 'Als je zo vroeg door de sluisen gaat, zit je met die noordwestenwind vast in de hoek bij Urk.' Teus Kroon, havenmeester in Nijkerk, wil liever mijlen maken in het noordelijke deel van het IJsselmeer, maar vindt de schipper tegenover zich. Snel door de sluis en om 03.00 uur in de noordoostelijke hoek zijn? De wind is tegen die tijd wel gedraaid van west naar noordwest, dus dat zou kunnen, vindt hij. Maar het zal er druk zijn en als we te laat komen, zitten we vast en raken we zelfs niet in de buurt van Korn-

werderzand. Van Rootselaar windt zich op en hakt uiteindelijk de knoop door: de eerste honderd mijlen doen we in het zuiden. Maar tussen de luidruchtige gedachtewisselingen door, knipoogt Rooie Tim naar me: 'Ik hou wel van mensen met een mening. Een goede schipper luistert naar zijn bemanning, misschien hebben ze wel gelijk!'

De grootste concurrent van Van Rootselaar is...Van Rootselaar. Zoon Wim heeft vier jaar geleden de lemmeraak *Daniëlle* laten bouwen. Ze is net iets gestroomlijnder dan haar voorbeeld, Groote Beer. En ook net iets sneller. Maar Daniëlle zeilt niet dit weekend. 'Er wordt voor vanavond windkracht acht voorspeld en daar waag ik me niet aan met een onervaren bemanning,' zegt Wim over de telefoon. Tot tevredenheid van pa Tim en zoon Tim, die verwachten hoge ogen te gooien dit weekend.

De familie Van Rootselaar houdt van grote zeilschepen. Pa heeft een skûtsje en een Nelson loodsboot en twee zonen zijn in het gelukkige bezit van een lemsteraak. 'Ik heb de Groote Beer in 1965 gekocht,' zegt Tim

Aan bakboord stuift een bijna onzichtbaar schip rakelings langs. Rooie Tim vloekt, zonder lichten varen en met dit weer!

senior. 'Benedendeks was er nog niets, dat hebben we er zelf ingebouwd.' Sinds 1965 heeft de Groote Beer 27 keer meegevaren met de 24-uurs Race. 'En we hebben tien keer gewonnen!' Het schip is nu van zoon Tim, die net als zijn vader vroeger, regelmatig met zijn vier jonge kinderen gaat zeilen. Her en der ligt in deze lemmeraak dan ook kinderspeelgoed en de kooien zijn versierd met Disneystickers.

Vrijdag 18.00

We starten bij Durgerdam. Jeroen en Marc nemen nog even de snel dalende beurscijfers door. 'De AEX is twintig punten gedaald, ik heb het nog even gecheckt voordat ik van huis ging,' zegt Jeroen en stapt naar buiten om met de anderen een tweede rif in het zeil te steken.

Vrijdag 18.15

Cirkelen rond de startlijn. Korte golven, windkracht 6, met vlagen 7: ideale omstandigheden om een aanslag op het record van de Groote Beer te doen. 'We hebben een paar jaar

geleden in vierentwintig uur 186 mijlen gezeild,' zegt Tim senior. 'Dat zouden we dit jaar kunnen verbeteren.'

Andere platbodems, wat scherpe jachten, ze proberen allemaal zo dicht mogelijk bij de startlijn te liggen als om kwart over zes het schot valt. Met een goede bries in de zeilen en het zwaard in het water beginnen we met een halwinds rak aan de race. Mopperend kijkt Rooie Tim naar het grootzeil. 'Kijk, een zak. Verdomme! Het rif is niet goed gezet, er zit een bolling in. En nu is het te laat om het nog te herstellen!' Hij zuigt aan zijn sjekkie. Het vuur is allang gedoofd door het opspattende water, maar dat deert hem niet, de spanning van de start staat nog op zijn voorhoofd.

Alle schepen die in het zuidelijke deel starten, krijgen drie kwartier extra. We moeten immers bij Enkhuizen de sluis door en dat kan even duren. Ter compensatie verdienen je op het Markermeer dus vijfenveertig minuten. Teus lacht. 'We gaan dat natuurlijk veel sneller doen, als je goed timed en lekker vlot schut, kan je er in twintig minuten doorheen

zijn en heb je dus vijftientwintig minuten extra om mijlen te maken.'

Het eerste rak gaat met een goede negen knopen. De meeste boten kiezen een rak meer aan de wind, maar de Groote Beer blijft zuidelijker en vaart dan naar Hoorn. Iedereen heeft zijn plaats ingenomen. Rooie Tim zit in de kuip, houdt het roer met een hand vast en steekt nog een sigaret op. Achter de navigatietafel overleggen Jeroen en Tim junior over de route. Hoe staat de wind, welke rakken zijn het best te bezeilen en hoeveel mijlen maken we dan. De weersverwachting wordt mobiel doorgebeld. Door het raam kijken ze hoe de wind ter plekke staat, eigenlijk wil Rooie Tim geen GSM-metjes aan boord van de bijna tachtig jaar oude platbodem. 'We nemen nu deze rakken,' wijst Tim junior. 'Dan kunnen we de rest van de nacht als een lekkere carrousel heen en weer zeilen.'

Op het voordek zitten Marc en Pim. Een etmaal zeilen en nauwelijks slaap is ontspanning voor ze. Pim heeft thuis een tweeling van een half jaar en Marc een dochttertje van enkele maanden ouder. 'Ze zijn echt

geweldig,' zegt Pim trots, maar hij verheugt zich erop om vierentwintig uur te zeilen met een stel kerels.

'Slapen zit er waarschijnlijk niet echt in. We werken niet met een wachtsysteem, daar zeilen we niet lang genoeg voor. Iedereen pikt hier en daar een uurtje slaap mee,' zegt Marc. 'Twee jaar geleden zaten Evert en ik lekker op het voordek tegen elkaar aan te slapen. Wel een half uur lang, tot een golf over het dek sloeg en er zelfs een klein visje op het dek terecht kwam'.

Vrijdag 20.45

'Letten jullie op Evert?' vraagt Tim senior terloops, en zwaait naar de man op het voordek. 'Hij wil graag doucheschuim,' verklaart Pim de gelaten blikken van de vrachtwagenchauffeur, die daar de fok en de kluis in de gaten houdt. Het boegwater spuit over hem heen. Zijn hoofd hangt berustend tussen zijn schouders. Evert heeft een afsluitbaar jack aan en is naar het voordek verbannen. 'Reuze handig zo'n jack,' vindt de rest en zoekt in de hoeken van de kuip beschutting tegen het overwaaiende water.

echter ruimte nodig. We moeten ruim om de boeien heen en kunnen kleine jachtjes knap in de weg varen.

Zaterdag 04.15

'Alle hens aan dek!' schreeuwt Tim door de kajuit. Het is diep in de nacht en pikdonker om ons heen. We zijn alleen op de wereld, op een platbodem in zwaar weer. Bliksemflitsen knetteren aan alle kanten rond de boot, verlichten een fractie van een seconde de woest schuimende golven van het bruingroene IJsselmeer. Marc stommelt uit zijn kooi en hijst zich slaapdronken in zijn zeilpak. Buiten hoost het, bakken water vallen in de kuip, water slaat over de boeg in onze gezichten. Het voordek? Dat zien we niet meer, een stromend gordijn is tussen ons en de voorplecht dichtgetrokken. We houden vast aan schoten en reling, terwijl de boot diep door de golven ploegt. Water in het gangboord, in de kuip, langs de zeilen. Wie in de kajuit moet zijn, schuift bijna liggend naar de deur. De sfeer is gespannen, de wind met vlagen 40-45 knopen. Groote Beer houdt zich goed, ze heeft in haar tachtig jaren dit weer

aan het werk, nu even geen discussies.

Het onweer trekt over. De wind neemt af, de bemanning komt tot rust. Nog steeds blijft het hard genoeg waaien om lekker mijnen te kunnen maken, maar er zijn geen bliksemflitsen meer om de hemel te verlichten. Alleen het oranje schijnsel van de dorpen langs het IJsselmeer en de toplichten van de boten in de buurt geven licht.

'Kijk, daar bij die kerstverlichting ligt Volendam en de boei,' wijst Tim junior. We halen andere platbodems in, zwarte silhouetten tegen een oranje achtergrond. Het water sproeit over de boeg, klotst in de gangboord. De Lemster Aak baant zich een weg door de golven, de hek- en de boeggolf maken lawaai. 'Het is voor scherpe jachten soms best angstig als 's nachts zo'n groot schip langskomt,' zegt de jonge Van Rootselaar. 'Ze horen alleen maar herrie.'

De wind is hard, windkracht 6 à 7. Groote Beer doet bijna 10 knopen. Jeroen steekt zijn hoofd uit de kajuit. 'Mogen we hier harder dan honderd?' Rooie Tim, natte peuk in de mond, een hand aan het roer, schijnt met een zaklantaarn op de zeilen om te kijken of ze goed staan.

Bliksemflitsen knetteren rond de boot. Bakken water vallen

De wind zoemt langs de mast en de stagen. We hebben bij Hoorn net weer de boei gerond en zijn op weg naar Volendam. De avondzon schijnt op het grootzeil. Zo'n honderdtachtig vierkante meter hebben we op staan, met twee raffen. In de zons- ondergang zien we kleine zeiltjes aan de horizon. Bij de start waren weinig schepen in zicht, aangezien de meesten hebben gekozen om in het noordelijke deel te zeilen. Met een aak als deze, die van kop tot kont circa tweeëntwintig meter lang is, hebben we

vaker doorstaan. De bemanning niet en er komt een Beerenburg aan te pas om de scherpe randjes van de schrik te halen. Zware donderslagen dreunen over het IJsselmeer. 'Kijk, we worden geflitst, we gaan te hard,' Tim junior kijkt naar de lucht en veegt zijn natgespatte bril schoon. Vergeefse moeite: een golf vliegt over en Tim bukt. Te laat. Pa Tim staat onverstoort aan het roer. Natte sigaret, druipende baard, af en toe een dwingende aanwijzing: een zwaard dat dieper moet of een zeil dat niet goed staat. Twee, drie man springt

Vlakbij schuift aan bakboord een onzichtbaar schip langs, zonder toplichten. Tim vloekt en schreeuwt over het water: onverantwoordelijk is het, zonder lichten varen en zeker met dit weer! We zijn net te ver om het zeilnummer te kunnen noteren.

Zaterdag 07.00

We zijn op weg naar de sluis bij Enkhuizen, op weg naar het noorden. Marc en Evert speculeren over de tijd die we nodig hebben

GROOT(S) EVENEMENT

In vierentwintig uur zoveel mogelijk zeemijlen afleggen langs opgegeven rakken. Dat is het doel van de 24-Uurs Race op het IJsselmeer, het Markermeer en de Waddenzee. Het is veruit het grootste zeilevenement voor kajuitjachten van

Nederland en zelfs een van de grootste in Europa. De vergelijking met de Vierdaagse voor wandelaars en de Elfstedentocht voor schaatsters is dan al snel gemaakt. Sinds 1965 wordt de race jaarlijks gevaren. Daarvoor

gebeurde het sporadisch dat enkele kajuitjachten tegen elkaar zeilden. Dit jaar werd de race in het weekend van 21 en 22 augustus gehouden. Zo druk als vorig jaar werd het bij lange na niet, toen zeilden zevenhonderd jachten mee. De lage opkomst was geheel te wijten aan de slechte weervoorspellingen. Vrijdagochtend

werd nog gewaarschuwd voor onweer, storm en windkracht 8. Van de 737 ingeschreven deelnemers verschenen 269 niet aan de start. Een kleine honderd schepen gaven tijdens de wedstrijd op en zochten beschutting tegen het zware weer in de havens langs het IJsselmeer. Uiteindelijk finishte tachtig procent van de starters zaterdagavond in Medemblik.

in de kuip, slaan over de boeg. 'Alle hens aan dek!'

om aan de andere kant te komen. 'Zometeen de sluis, dat kan snel, maar dat ligt aan de hoeveelheid boten,' zegt Marc. 'Dan wordt het wringen, lekker prakken,' grijnst Evert. 'Ja, prakken,' Marc grijnst ook. Evert: 'Want we zijn wat groter!'

Bij de sluis blijkt de drukte mee te vallen. Rooie Tim vaart met volle snelheid naar binnen om op het laatste moment achteruit te slaan. Circa dertig boten liggen te wachten. Slaperige hoofden steken uit de warme zeilpakken. Kopjes koffie worden uit het kombuis aangereikt. Vlak nadat de Grootte Beer de sluis ingevaren is, sluiten de deuren achter ons. Gelukkig hebben we een snelle schutting. Vlak naast ons vaart een andere platbodem, de eerste die we in lange tijd zien. Hoe het met de rest van de concurrentie gaat? We kunnen er alleen maar naar gissen en met volle zeilen gaat het noordwaarts.

Zaterdag 10.15

De wind is te hard en te wisselvallig om rustig eieren te kunnen bakken. Van de grote zak broodjes die we de vorige dag gesmeerd

hebben, zijn alleen de krentenbollen over. We zijn net de boei bij Stavoren gepasseerd en zeilen nu aan de wind naar het Kornwerderzand, de uiterste noordoosthoek. De golven lopen onder ons door en de Grootte Beer heeft een grote hekgolf achter zich aan. Water slaat over de reling heen en op het dek. Witte spetters waaien over. Genietend zit Marc aan de lage kant. Kop in de wind, blik op het lichtgroene water van het IJsselmeer. 'Dit is een leuke race, je weet niet wat je tegenstanders doen. Pas na afloop hoor je dat. Je komt je concurrenten wel eens tegen op een rak, maar dat is het wel!'

Zaterdag 15.55

Het wordt spannend. Tim, Tim en Jeroen zetten de koers voor de laatste uren uit. Korte rakken voor de laatste paar mijlen. Een foute beslissing en we gaan pas na zevenen over de finish en dat kost je strafmijlen. 'Het beste is om vijftig seconden na zeven binnen te komen, dan heb je nog net geen boete,' Rooie Tim gaat voor het maximale resultaat. De wind is wat onbetrouwbaar en dat maakt

het lastig te beslissen of we nog een keer terug naar het noorden gaan. 'Deze boot is erg goed in drijven en in hard weer', zegt Jeroen. 'Als we eenmaal drijven, drijven we ook heel hard en met zwaar weer zitten we al snel aan de rompsnelheid. Ertussen maken we niet veel klaar.' Het harde weer van de afgelopen tweeëntwintig uur was dan ook erg gunstig: Grootte Beer maakt goede kans haar oude record te verbreken.

Zaterdag 18.30

Medemblik is in zicht, tientallen boten zeilen om het hardst. We hebben nog een half uur om de finish te bereiken, maar het gaat erom spannen. Met zoveel boten om ons heen kunnen we niet voluit gaan, al boezemt de lemmeraak met volle zeilen ontzag in en krijgen we wel wat meer ruimte. Een enkele keer wordt er gescholden. 'Hou koers, klootzak! Anders gaat het mis.' Rooie Tim staat weer aan het roer, Teus zit achter hem, aan de grootschoot, Grootte Beer gaat voor de wind op de eindstreep af. Ze houden scherp de tijd en de mijlen in de

gaten. Tim vertrouwt niet echt op het weerbericht. 'Ze zeiden dat het windkracht vier was, maar het was toch echt zeven!' Aan de horizon stapelen donkere wolken zich op.

'Ha, wolken, daar komt nog een lekker buitje met wat wind'. Het lekkere buitje blijkt op de valreep van de finish een flinke plensbui, de wolken brengen

onverwacht harde windvlagen mee. De giek van stuur- naar bakboord klapt. De punt van de giek en een deel van het grootzeil hangen in het water, Teus en Tim junior raken met hun vingers bekneld.

Vier man hangen aan de schoten om de boot weer onder controle te krijgen. Tierend staat Rooie Tim achter het roer. Maar net zo vlug als hij opkwam, gaat de wind ook weer liggen en er is tijd bekenden op boten in de buurt te begroeten. En ingespannen kijken we naar de finishboot. Hoe ver moeten we nog, hoeveel tijd hebben we nog?

204,2 ZEEMIJLEN: GOED VOOR NAUTIQUE TROPHY

Hoewel het in de 24-Uurs Race draait om het zeilen van zoveel mogelijk mijlen, bestond er voor die prestatie nog steeds geen echte hoofdprijs. Daarom trad Nautique dit jaar op als sponsor van de Nautique Trophy. Hij werd uitgereikt aan G. J. Kühne van de Exit die voer in de samengevoegde klasse van IMS 1 tot en met 3. Kühne legde maar liefst 204,2 mijl af en startte - net als Groote Beer, die bij de ronde- en platbodemjachten startte - in het zuidelijk deel van het IJsselmeer, vanuit Muiden.

De overige prijzen gingen naar de volgende deelnemers:

IMS KLASSEN (EVERT LAGERWEIJ TROPHY):

J. SCHOLTEN - DEHLER 29

RONDE EN PLATBODEM JACHTEN

(24-UURSBEKER):

E. HERMANS - LE 21

NEDERLANDSE KRUISERKLASSEN

(BEKER VAN MEDEMBLIK):

J.P. MAST - GANNET

MULTIHULL KLASSEN (MULTIHULL TROPHY):

J.W.M. BIJLARD - ZIGZAG

Zaterdag **18.59**

De radio staat aan, de laatste twee piepjes voor het nieuws klinken in de kajuit. Groote Beer gaat over de finish. Bier schuimt uit de halveliterblikken.

We zijn 24 uur en 183.1 mijlen verder. Net niet genoeg voor een eerste prijs, zo blijkt bij de prijsuitreiking. In onze klasse van rond- en platbodems zijn we er op handicap uitgezeild door de kleinere LE 21.

Zeefdruk van een winnaar.

Het Dutch Whitbread Team heeft met de BrunelSunergy alles meegemaakt. De zevende etappe gewonnen. Als tweede gefinisht in de vijfde en tevens zwaarste etappe. Zo heeft dit team een prestatie van formaat geleverd en Nederland weer in de internationale zeiltop gebracht.

René Broné, sportschilder bij uitstek, heeft een mooie aquarel gemaakt van de BrunelSunergy. In volle actie. De zeefdruk hiervan, voorzien van certificaat van echtheid, is gesigneerd en genummerd.

Deze zeefdruk kunt u nu bestellen voor de speciale prijs van f 300,-. Niet veel voor een boot van dit formaat.

Hij meet namelijk 125 x 80 cm. Exclusief lijst.

BrunelSunergy

Ja, ik wil graag zo'n mooie zeefdruk van de BrunelSunergy.
(f 300,- excl. BTW.)

Stuur de bestelbon naar: AIM
Antwoordnr. 446, 1180 VB Amstelveen.
Faxen kunt u naar 020 - 657 14 98.
Bellen kunt u naar 020 - 657 53 58.

Naam: _____ Telefoon: _____

Adres: _____

Postcode: _____ Plaats: _____

Eenmalige incasso: ik machtig AIM om eenmalig f 352,50 incl. BTW. af te schrijven van bank- / girorekening.

Ik stuur volledig ingevulde girobetaalkaarten of Eurocheques (totaal f 352,50) mee met deze coupon.

Datum: _____ Handtekening: _____